

Gävle kommun

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Lilla Sätterskolan
belägen i Gävle kommun

Uppföljning av tillsyn i Lilla Sätterskolan

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Gävle kommun under våren 2019. Skolinspektionen fattade den 25 april 2019 beslut efter tillsyn för Lilla Sätterskolan. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Gävle kommun inkom med den 30 september 2019 samt uppföljningsbesök på skolan den 18 oktober 2019.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Gävle kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling		
Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	Föreläggande	2020-03-31
5. Grundläggande förutsättningar för skolenheten		
Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål.	Föreläggande	2020-03-31

Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälppt påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa dessa brister.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gävle kommun att senast den 31 mars 2020 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Gävle kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Gävle kommun ska se till att alla elever har en skolmiljö som präglas av trygghet. I detta ingår:

- Att organisera ett sådant förebyggande arbete att elevkonflikter under raster och i samband med lektioner förhindras.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att alla elever på Lilla Sätterskolan ännu inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. Utredningen visar att det på skolan bedrivs ett arbete för att öka tryggheten på skolan och att huvudmannen har vidtagit flera åtgärder, men att det ännu inte är tillräckligt för att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av trygghet. Det finns elever på skolan som fortfarande upplever att det inte är tryggt under raster och lektioner och att vuxna inte alltid ser det som händer. Bristande trygghet i skolmiljön kan innebära en risk för att eleverna inte kan inhämta och utveckla kunskaper och värden i en trygg och stimulerande lärandemiljö för att nå de kunskapsresultat de ska kunna nå.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet.

I beslut den 25 april 2019 bedömde Skolinspektionen att alla elever inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet, framförallt under raster och när de går till matsalen, samt att vuxna inte alltid uppmärksammar konflikter mellan elever på rasterna. Av huvudmannens skriftliga redovisning den 30 september 2019 framgår bland annat att skolan har anställt ytterligare en legitimerad fritidspedagog med prioritet att arbeta med rastverksamhet och utevistelser på skolan, att skolans fem elevcoacher har fått tydliga uppdrag under skoltid och raster, att ordningsregler har förtydligats samt att kurator och biträdande rektor nu ingår i skolans trygghetsteam. Vidare har all personal gått en tvådagarsutbildning, "Agera tillsammans", kring värdegrundsfrågor, som nu omsätts på mentorstid med klasserna en gång i veckan. Skolan har också ett utökat samarbete med socialtjänstens fältassistenter och med Brynäs IF genom projektet "En bra start". Av huvudmannens redovisning framgår att skolans trygghetsenkät när det gäller andelen elever som inte utsatts för några negativa handlingar, visar på förbättrade resultat. Andelen elever som inte utsatts för några negativa handlingar var enligt enkäten 4,1 procent i mars 2019 jämfört med 8,4 procent i oktober 2018.

Av Skolinspektionens utredning framgår dock att det fortfarande finns elever på skolan som upplever att de inte är trygga på raster och under lektioner. I Skolinspektionens intervju med elever framkommer att alla elever inte tycker att Lilla Sätterskolan är en trygg skola och att de vuxna på skolan inte alltid ser det som händer, trots att skolan har gjort riktade insatser för att öka tryggheten. Elever berättar i intervjun att det är ganska mycket bråk på raster, i korridorer och även på lektioner. "Man slåss och säger dumma saker", säger några elever, och att det ibland är bråk på skoj och ibland på riktigt. Eleverna säger att de inte har märkt någon förändring till det bättre sedan våren 2019. Vid Skolinspektionens uppföljningsbesök på skolan observeras att det under vissa tillfällen är stökigt i korridorer och klassrum innan lektioner startar.

Vid Skolinspektionens intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare framkommer en blandad bild kring elevernas trygghet på skolan. Rektorn uppger i intervju att det är stor skillnad jämfört med för ett par år sedan, men att de hela tiden får arbeta med konflikter och språkbruk hos eleverna. "Det borde blivit tryggare med tanke på vilka åtgärder vi satt in", säger rektorn. I intervju med representanter för elevhälsan sägs att den fysiska miljön på skolan inte är så trygghetskapande, men att de tror att eleverna ändå är trygga. Skolsköterskan berättar att i princip alla elever som hen har träffat i hälsobesöken, säger att de känner sig trygga i skolan. Även flera lärare framför i intervju att det är en trygg skola för eleverna och att det är lugnare på rasterna nu än tidigare. En lärare framför att tryggheten har förbättrats för eleverna enligt skolans egna enkäter, men att de inte vet vad det beror på och att det inte är analyserat. En lärare säger dock att hans elever tycker att det är konflikter på

fotbollsplanen. Det framkommer vidare att eleverna ofta tar med sig konflikter från fritiden till skolan och att det finns några elever som inte mår så bra och därför kan bli utåtagerande. Lärarna berättar också att det förekommer "skojbråk" hela tiden och att de får tjata på eleverna för att begränsa detta.

Motivering till val av verktyg

Enligt skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Gävle kommun uppfyller inte de krav som gäller för verksamheten vad gäller att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av trygghet. Mot denna bakgrund föreligger skäl att förelägga Gävle kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Gävle kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Gävle kommun ska se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande. I detta ingår:

- Att samtliga funktioner inom elevhälsan på skolan ska arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det ännu finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete på Lilla Sätterskolan. Utredningen visar att skolan nu har ett elevhälsoteam med tillgång till alla de kompetenser som ska ingå, men att elevhälsoteamet ännu inte främst bedriver ett förebyggande och hälsofrämjande arbete. Detta kan innebära att elevernas utveckling mot utbildningens mål riskerar att försvåras. Skolinspektionen bedömer även att det kan finnas en koppling mellan bristande förebyggande elevhälsoarbete och den konstaterade bristen inom trygghet.

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen och i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Vidare framgår bland annat att de mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund. (Prop. 2009/10:165 s. 276.)

I beslut den 25 april 2019 bedömde Skolinspektionen att elevhälsan som samlad resurs inte arbetade förebyggande och hälsofrämjande och att psykolog saknades helt i detta arbete. Av huvudmannens skriftliga redovisning den 30 september 2019 framgår att skolan nu har ett komplett elevhälsoteam, där även psykolog ingår, som ses varannan vecka och som tillsammans med skolledningen har påbörjat en gemensam fortbildning genom SPSM (Specialpedagogiska skolmyndigheten) för att höja skolans elevhälsokompetens. Huvudmannen uppger bland annat att specialpedagog och kurator under början av detta läsår har påbörjat klassrumsobservationer utifrån ett förebyggande perspektiv och att de olika funktionerna på skolan börjat samarbeta tätare gällande det förebyggande och främjande arbetet.

Av Skolinspektionens utredning framgår dock att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande på skolan, utan främst på individnivå och med åtgärdande insatser. I Skolinspektionens intervjuer med representanter för elevhälsan, lärare och rektor, framkommer att elevhälsan har påbörjat ett förebyggande och hälsofrämjande arbete, men att de inte hunnit så långt och inte kan visa på några konkreta förebyggande och hälsofrämjande insatser. Psykologen tillägger att hen inte har varit med i något förebyggande elevhälsoarbete förutom den handledning av lärare som hen medverkat vid. I intervjun med elevhälsan framkommer också att elevhälsoteamet inte gör mycket tillsammans utan arbetar på varsitt håll. Resultaten från skolsköterskans hälsosamtal tas exempelvis inte upp i elevhälsoteamet för diskussion och analys som grund för det förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbetet på skolan. Rektorn säger att elevhälsan håller på att göra en planering för att arbeta förebyggande och hälsofrämjande, men att de ännu inte kommit fram till definitionen av vad detta arbete ska bestå av för att vara effektivt och göra skillnad. Rektorn säger att skolan kommer att bli mycket

bättre på att använda elevhälsan framöver och att de "om ett halvår skulle kunna ge bättre exempel på förebyggande och hälsofrämjande arbete". Vidare framkommer i intervju med elevhälsan att de mest arbetar reaktivt och på individnivå och inte hinner med så mycket annat. I intervjun med lärare framkommer också att det finns en önskan om att elevhälsan är med mer i skolans arbete. Lärarna berättar också att specialpedagog och kurator har gjort observationer i klasser, men att det har varit utifrån enskilda elevers beteenden, och att lärarna ännu inte har fått någon återkoppling kring det arbetet. Även rektorn berättar att specialpedagogen har gjort vissa observationer i klasser men att han ännu inte fått någon återkoppling på det arbetet.

Elevhälsan säger vidare att de inte har förutsättningar att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Alla intervjuade representanter inom elevhälsan, utom psykologen, framför att de inte har förutsättningar att arbeta förebyggande och hälsofrämjande och ett par representanter säger att de skulle behöva mer tid. I intervjun framkommer att de med mer tid skulle ha möjlighet att kartlägga varje klass utifrån lokaler, organisation och pedagogernas arbete samt kunna sammanställa resultaten från skolsköterskans hälsobesök och planera insatser utifrån det.

Motivering till val av verktyg

Enligt skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Gävle kommun uppfyller inte de krav som gäller för verksamheten vad gäller elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Mot denna bakgrund föreligger skäl att förelägga Gävle kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

På Skolinspektionens vägnar

X Andreas Gydingsgård

Beslutsfattare
Signerat av: Andreas Gydingsgård

X Kjell Gyllenswärd

Föredragande
Signerat av: Kjell Gyllenswärd